

1. Referentie

Referentie	Baeten, I. & Rosiers, J. (2002). <i>Alcohol- en druggebruik in de Bijzondere Jeugdzorg. Vragen over aanpak en begeleiding anno 2002</i> . Brussel: VAD.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Recent signaleerden zowel medewerkers van voorzieningen als preventiewerkers alcohol en drugs hiaten in het bestaande aanbod. Om deze noden op een systematische manier in kaart te brengen organiseerde VAD een nodenbevraging in de sector Bijzondere Jeugdzorg. De bedoeling van de nodenbevraging was nagaan welke ondersteuning VAD aan de sector Bijzondere Jeugdzorg kan bieden met betrekking tot drugproblematiek en dit zowel op het vlak van preventie als van hulpverlening.

In een eerste deel van het rapport wordt de opzet van de bevraging toegelicht. In het tweede deel wordt ingegaan op de concrete resultaten. De algemene bevindingen leest u in deel drie en in deel vier tenslotte worden een reeks aanbevelingen voor VAD, het preventiewerk, de alcohol- en drughulpverlening en de sector Bijzondere Jeugdzorg geformuleerd.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Welzijn
Trefwoord(en)	Alcohol, Bijzondere Jeugdzorg, drugs, VAD

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Inge Baeten en Johan Rosiers VAD Vanderlindenstraat 15 1030 Brussel Tel: 02/423 03 33 Fax: 02/423 03 34 vad@vad.be www.vad.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Welke ondersteuning kan de VAD aan de sector Bijzondere Jeugdzorg bieden met betrekking tot de drugproblematiek en dit zowel op het vlak van preventie als van hulpverlening?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	In een vooronderzoek vonden vier niet-gestandaardiseerde interviews met professionelen werkzaam in de Bijzondere Jeugdzorg plaats. Dit stelden de onderzoekers in staat om een aantal thema's zeer gericht te toetsen in de eigenlijke nodenbevraging. Het eigenlijke onderzoek is kwantificerend van aard en maakt gebruik van een gestandaardiseerde vragenlijst bestaande uit zowel open als gesloten vragen.
Onderzochte groep	178 vragenlijsten teruggestuurd door voorzieningen/afdelingen (begeleidingstehuizen, dagcentra, thuisbegeleidingsdiensten, OOC's, diensten voor begeleid zelfstandig wonen,

	diensten voor pleegzorg, gezinstehuizen) in de Bijzondere Jeugdzorg, waarbij het aangewezen was dat de vragenlijst door het hele team of een zo groot mogelijke groep daarvan werd ingevuld.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Middelengebruik In de Bijzondere Jeugdzorg	De respondenten worden het vaakst geconfronteerd met jongeren die problemen hebben met het gebruik van cannabis. De meesten onder hen worden haast nooit geconfronteerd met problemen door gokken. Alcohol, medicatie en andere illegale drugs situeren zich tussen deze uitersten. Er bestaat een significant verband tussen de aard van de voorziening en de frequentie waarmee problemen met middelengebruik bij jongeren worden vastgesteld. Dagcentra hebben minder te kampen met de problematiek, terwijl O.O.O.C.'s er (vrij) frequent mee geconfronteerd worden. Begeleidingstehuizen en thuisbegeleidingsdiensten liggen tussen beide in. De problemen die zich voordoen zijn vooral ernstig bij cannabis, gokken en andere illegale drugs. De ernst van de problematiek is beperkt bij alcohol- en medicatiegebruik. De meerderheid van de respondenten vindt de problemen van middelengebruik eerder belangrijk tot belangrijk in het geheel van de problemen van de jongeren. Meer dan de helft van de respondenten bevestigt het verband tussen problematisch middelengebruik van de jongeren en problematisch middelengebruik van de ouders.
Drugbeleid	Er zijn weinig respondenten die expliciet aangeven dat ze een drugbeleid in de voorziening hebben of belangrijk vinden. Dit betekent echter niet dat ze er geen belang aan hechten. Globaal genomen wordt rond drie componenten van het drugbeleid gewerkt: plan, interventie (hulpverlening/begeleiding) en opvoeding (preventie). De meerderheid van de respondenten vermeldt dat er in de voorziening afspraken zijn over wat kan en niet kan op vlak van middelengebruik. Deze afspraken worden bij de intake/opname gecommuniceerd naar de jongeren, hetzij schriftelijk, hetzij in een persoonlijk gesprek. De toepassing van deze afspraken blijkt evenwel niet vanzelfsprekend.
Begeleiding en doorverwijzing	De respondenten zien jongeren toeleiden naar en samenwerking met externe hulpverlening als hun voornaamste taak op het vlak van hulpverlening/begeleiding. Toch nemen ze in vele gevallen ook zelf (een deel van) de begeleiding op. Drie kwart van de respondenten is het echter niet eens met de stelling dat hun team deskundig genoeg is om jongeren met drugproblemen te begeleiden. In bepaalde gevallen worden jongeren met drugproblemen doorverwezen naar externe hulpverlening. Bijna één op vier respondenten concretiseert zijn nood aan informatie in informatie over het hulpverleningsaanbod en bijna vier op tien respondenten concretiseren hun nood aan samenwerking/netwerking in functie van doorverwijzing. Nochtans vindt de meerderheid van de respondenten dat ze voldoende kennis hebben van de alcohol- en drughulpverlening om goed te kunnen doorverwijzen.
Preventie	De respondenten zien, in dalende volgorde van belangrijkheid, informeren, werken aan een positief klimaat en werken aan empowerment van de jongeren als de belangrijkste taken van een voorziening/afdeling Bijzondere Jeugdzorg op het vlak van preventie. In de praktijk blijken ze in dezelfde volgorde aandacht te besteden aan deze zaken, nog aangevuld met concrete preventie-initiatieven voor jongeren. Bijna één op vier van de respondenten vraagt zich af of preventief werken wel effect heeft en een vijfde heeft het moeilijk om aansluiting te vinden bij de jongeren. De nood aan preventiematerialen/methodieken wordt geconcretiseerd in materialen en deskundigheidsbevordering. Nochtans verklaren ruim zes op tien respondenten dat hun team deskundig genoeg is om preventief rond middelengebruik te werken. In vergelijking met begeleiding/hulpverlening wordt er relatief weinig samengewerkt met externe organisaties voor preventie, al moet gezegd worden dat de mogelijke partners op dat vlak beperkter zijn dan voor hulpverlening/begeleiding.
Ouders	De meerderheid van de respondenten legt een duidelijk verband tussen middelengebruik van de jongeren en middelengebruik van de ouders. De meest genoemde reden is dat het gebruik van de ouders drempelverlangend werkt voor het gebruik van de jongeren. De jongeren zouden bovendien door een gebrek aan aangeleerde vaardigheden sneller overgaan tot middelengebruik. Ondanks het feit dat er veel belang wordt gehecht aan dit verband, komen ouders in de

	antwoorden weinig aan bod.
--	----------------------------

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

Recent signaleerden zowel medewerkers van voorzieningen als preventiewerkers alcohol en drugs hiaten in het bestaande aanbod. Om deze noden op een systematische manier in kaart te brengen organiseerde VAD een nodenbevraging in de sector Bijzondere Jeugdzorg. De bedoeling van de nodenbevraging was nagaan welke ondersteuning VAD aan de sector Bijzondere Jeugdzorg kan bieden met betrekking tot drugproblematiek en dit zowel op het vlak van preventie als van hulpverlening.

De nodenbevraging kende een grote respons en leverde heel wat bruikbare informatie op. Voorzieningen Bijzondere Jeugdzorg worden geconfronteerd met jongeren met problemen door middelenmisbruik. Dit is niet nieuw en in vele gevallen gaan de voorzieningen er op een deskundige en creatieve manier mee om. Dit neemt niet weg dat de middelenproblematiek een moeilijk gegeven is en dat de nood aan bijkomende ondersteuning op diverse vlakken duidelijk geformuleerd wordt.